

Wie er gaan winnen in Vancouver

Het gaat erom spannen welk land in Vancouver het medailleklassement gaat winnen. Nederland zit niet bij de toplanden, maar zal naar verwachting elf medailles, waarvan vier maal goud, behalen en rond de tiende positie in de medaillespiegel eindigen.

Van 12 tot en met 28 februari 2010 worden in Vancouver de 21e Olympische Winterspelen gehouden. Na de Zomerspelen van Montreal in 1976 en de Winterspelen van Calgary in 1988 is Canada voor de derde keer het gastland, en het enige land dat tot nu toe als gastland geen gouden medaille wist te winnen. In dit artikel wordt niet alleen een voorspelling van de Canadese medailleoogst in 2010 gepresenteerd, maar ook een van alle andere deelnemende landen. De organisatie van olympische evenementen lijkt economisch interessant te zijn. Het IOC zelf heeft aan de organisatie van de Spelen van Turijn en Beijing 3,76 miljard euro verdiend. Lokale organisatoren kunnen tegenwoordig de boeken ook met een plus afsluiten, al gaat het er hier vaak om hoe de investeringen in sportinfrastructuur na afloop rendabel gemaakt kunnen worden. Voor de Spelen van Salt Lake City en Athene was de opbrengst voor het IOC evenwel ongeveer een kwart minder groot. De voornaamste verdiensten voor het IOC komen uit de verkoop van de uitzendrechten. Voor de Spelen van Vancouver en Londen gezamenlijk zijn al contracten van een omvang van 2,6 miljard geschreven. Maar ook de organiserende steden lijken steeds beter te kunnen profiteren van de mogelijkheden die de Spelen bieden om aandacht voor de regio te krijgen. Het grootste probleem blijkt veelal het rendabel investeren in de stadions, wegen, metro en vliegveld te zijn. Dit is in het verleden steden als München en Montreal opgebroken, terwijl bijvoorbeeld Barcelona duidelijk van het organiseren van de Olympische Spelen geprofiteerd heeft (Preuss, 2004). Economisch gezien lijken de Olympische Spelen gezond, gezien de internationale belangstelling om toekomstige edities te organiseren. In het verleden hebben bijvoorbeeld de twee oliecrises het animo om de Spelen te organiseren tot een nulpunt doen dalen. Ook sportief wordt alles gedaan om het evenement aantrekkelijk te houden. Het voornaamste instrument is het versterken van de competitie door strengere selectie-eisen en dus het mijden van de toeristen als bijvoorbeeld de legendarische Eddie The Eagle bij het schansspringen. Het IOC heeft besloten om de Winterspelen compact te houden na

de sterke uitbreiding van het aantal nummers in het nabije verleden, zoals bijvoorbeeld in Salt Lake City in 2002. Dat was toen bijna een verdubbeling van het programma sinds de laatste spelen in Canada in Calgary in 1988. Het enige nieuwe van de in totaal 86 nummers in Vancouver is de skicross, voor zowel vrouwen als mannen, hetgeen onder het nieuwe programma *freestyle skiing* valt. Ook het aantal deelnemende atleten groeit niet noemenswaardig, wat de Nederlandse afvaardiging het duidelijkst merkt in de samenstelling van de schaatsploegen: in totaal kunnen slechts tien mannen en tien vrouwen worden aangemeld.

Evaluatie van vorige voorspellingen

Twee maal eerder zijn voorspellingen van de medaillespiegel van de Olympische Winterspelen gemaakt (Kuper en Sterken, 2002; 2006), gebaseerd op een vergelijkbaar econometrisch model. Een evaluatie van de voorspellingen kan gebaseerd worden op de afwijkingen van de voorspelde gouden, zilveren en bronzen medailles per land ten opzichte van de realisaties of op basis van de volgorde van de landen in het voorspelde en daadwerkelijke klassement. Voor Nederland luidde de voorspelling in 2006 voor de Spelen van Turijn dat er twee gouden, drie zilveren en twee bronzen plakken behaald zouden worden en dat Nederland de twaalfde plaats in het landenklassement zou innemen. In werkelijkheid veroverde Nederland drie maal goud, twee maal zilver en vier maal brons en een elfde positie op de medaillespiegel.

De evaluatie van de voorspellingen voor Turijn is gebaseerd op een vergelijking met de voorspellingen van concurrenten. Voor Turijn waren er twee concurrerende voorspellingen met behulp van econometrische modellen beschikbaar (Johnson en Ali, 2004; Pfau, 2006), maar deze concurrenten hebben alleen de medailletotalen en gouden medailles per land voorspeld en niet de overige medaillekleuren. Een alternatieve voorspelling is gemaakt door het Amerikaanse sporttijdschrift *Sports Illustrated*. Dit blad publiceert per evenement de namen of ploegenamen van de mogelijke medaillewinnaars, waaruit een medailleklassement is af te leiden. Wat betreft de Kendall-rangcorrelatiecoëfficiënten verslaat alleen *Sports Illustrated* de voorspelling voor Turijn; wat betreft de afwijkingen van de medailleverdeling doen de modellen nauwelijks voor elkaar onder (tabel 1). Voor de Zomerspelen van Beijing heeft het model de alternatieve econometrische modellen verslagen, zowel als het gaat om de rangcorrelatie als om de

GERARD KUPER EN
ELMER STERKEN
Universitair hoofddocent
en hoogleraar aan de Rijks-
universiteit Groningen

voorspelfout van het medailleklassement, en is ongeveer even nauwkeurig als concurrerende expertvoorspellingen van wederom Sports Illustrated en de Amerikaanse krant *USA Today*.

Voorspelling van medailles

De medaillevoorspelling is gebaseerd op een twee-trapsprocedure. Eerst wordt een schatting gemaakt van het aantal deelnemers per land. De selectieprocedures zijn tegenwoordig zo scherp dat deelnemers in een groot aantal gevallen potentiële winnaars van medailles zijn. Met behulp van gegevens vanaf de spelen van Sarajevo in 1984 wordt de deelname per land, als fractie van de totale deelname, verklaard uit het bruto binnenlands product per hoofd, het aandeel van de bevolking in de wereldpopulatie, de afstand tussen de hoofdsteden van het deelnemende en het organiserende land, en het thuisvoordeel. Het gastland mag namelijk meer deelnemers afvaardigen. Vervolgens worden de medaille-aandelen goud, zilver en brons verklaard uit de deelname en het succes dat de landen hebben gehad tijdens de corresponderende wereldkampioenschappen in het jaar voorafgaand aan de spelen. Dit succes wordt afgemeten aan het aandeel gouden WK-medailles. Dit gouden succes blijkt ook de beste determinant te zijn van het mogelijk winnen van zilveren en bronzen Olympische medailles. Voor het medaillemodel wordt

Tabel 2

Voorspellingen voor het aantal medailles per land.

	Land	Goud	Zilver	Brons	Totaal
1	Duitsland	11	11	10	31
2	Verenigde Staten	10	13	8	31
3	Noorwegen	10	10	7	27
4	Canada	10	7	8	25
5	Rusland	9	6	5	20
6	Zwitserland	6	5	6	17
7	Italië	6	4	7	17
8	Zuid-Korea	5	3	2	10
9	Oostenrijk	4	7	8	19
10	Nederland	4	4	3	11
11	China	2	5	3	10
12	Finland	2	4	5	11
13	Verenigd Koninkrijk	1	1	2	4
13	Japan	1	1	2	4
15	Kroatië	1	1	0	2
15	Estland	1	1	0	2
17	Zweden	1	0	2	3
18	Australië	1	0	1	2
18	Luxemburg	1	0	1	2
20	Polen	0	2	1	3
21	Tsjechië	0	1	0	1
22	Frankrijk	0	0	2	2
23	België	0	0	1	1
23	Letland	0	0	1	1
23	Slowakije	0	0	1	1

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Tabel 1

Kwaliteit van de voorspellingen voor de Winterspelen van Turijn 2006.

	Kendall-rang-correlatie-coëfficiënten	Gemiddelde kwadratische voorspelfouten			
		Goud	Zilver	Brons	Totaal
Sports Illustrated	0,48	4,21	2,47	2,33	12,49
Kuper en Sterken (2006)	0,43	4,14	2,41	2,64	12,77
Johnson en Ali (2004)	0,40	3,54			12,47
Pfau (2006)	0,27	4,28			12,76

de informatie over de laatste vier edities van de Winterspelen, Lillehammer, Nagano, Salt Lake City en Turijn, gebruikt.

Met het model is de medaillespiegel voor Vancouver 2010 voorspeld. In tabel 2 staan de resultaten voor de 25 landen die naar verwachting één of meer medailles gaan winnen. Het klassement is opgemaakt aan de hand van het aantal gewonnen gouden medailles. De belangrijkste conclusie luidt dat het spannende spelen gaan worden als het gaat om de eerste positie in het klassement. De traditioneel sterke landen, namelijk Duitsland, de Verenigde Staten en Noorwegen, krijgen competitie van Rusland en het thuisland Canada. De foutmarges rondom de voorspellingen geven aan dat elk van deze vijf landen een potentiële winnaar van het klassement kan zijn. Een tweede groep van landen wordt gevormd door de traditionele wintersportlanden Italië, Oostenrijk en Zwitserland, waaraan ook Zuid-Korea en Nederland toegevoegd kunnen worden. Nederland bereikt volgens onze voorspellingen een tiende plaats met elf medailles. China en Finland komen in de buurt van dit medailletotaal, maar behalen volgens het model minder gouden plakken. Tegenvallende prestaties worden verwacht voor traditioneel sterke landen als Frankrijk, Japan en Zweden. Volgens de voorspelling lijkt een positie rond de tiende plaats haalbaar, na de elfde positie in Turijn. Buiten het hardrijden op de schaats is het aantal historische medailles evenwel beperkt: goud in 1964 en zilver in 1960 voor Sjoukje Dijkstra en zilver in 1976 voor Diane de Leeuw bij het kunstrijden. Deze eenzijdigheid in de Nederlandse wintersportportefeuille, de zeer beperkte groeikansen voor het Olympische programma schaatsen en de stagnerende ontwikkeling van het wereldwijde professionele schaatsen nopen tot een herbezinning op de Nederlandse Olympische winterspelenstrategie op de lange termijn. Buiten het schaatsen vaardigt Nederland atleten af naar het bobsleeën, shorttrack, snowboarden en freestyle skiing, maar de medaillekansen zijn beperkt.

Besluit

De winterspelen van Vancouver beloven spannend te worden. Er wordt door een vijftal landen gestreden om de topospositie van het medailleklassement. Nederland behaalt naar verwachting elf medailles, waarvan vier maal goud, en een tiende positie in het klassement. Het niveau van de edities van Nagano en Salt Lake City lijkt evenwel buiten bereik te blijven. Indien het NOC*NSF een blijvende rol in de top van het medailleklassement wil blijven spelen zullen er aanzienlijke investeringen in sporten buiten het schaatsen gepleegd dienen te worden.

LITERATUUR

- Johnson, D. en A. Ali (2004) A tale of two seasons: participation and medal counts at the summer and winter Olympic games. *Social science quarterly*, 85(4), 974–993.
- Kuper, G. en E. Sterken (2002) Wie gaat er winnen in Salt Lake City? *ESB*, 87(4346), 110–111.
- Kuper, G. en E. Sterken (2006) Wie gaan er winnen in Turijn? *ESB*, 91(4478), 41–42.
- Pfau, W. (2006) Predicting the medal wins by country at the 2006 winter Olympic games: an econometrics approach. *The Korean economic review*, 22(2), 233–247.
- Preuss, H. (2004) *The economics of staging the Olympics. A comparison of the games 1972–2008*. Cheltenham: Edward Elgar.